

Taritaloren ebean

TESTU ETA ARGAZKIAK

Mikol Arizabalaga
(Dorretxe-Eibar, 1977)

Egurkarra, Borro eta Gara egunkarietan, Pyronalca, Euskal Herria eta Mera aldizkarietan eta Euskadi Irratian mendiarain zarrakusi duten makina bat artikulu eta kolaborazio egin ditu. Euskal Herriko mendietan ez ezik, Pirinioak, Alpeak, Atlas eta Himalaiako mendietan ibilida.

MENDITXIKI - ARABA BASO SORGINDUA

Gailurreriarra igotzeko Egileor herritik izango dugu abiapuntu. Herriaren sarreran dagoen lurrezko aparkalekutik abiatu eta lur-sailak zeharkatzen dituen pista zabal eta berri batek hegoalderantz bidertuko gaitu. Kilometro bat bertatik bete eta, ezkerretik ateratzen den belarrezko xendari barrera abiatuko gara, Fraideen xenda izeneko bidetik hain zuzen ere. Egurrezko zutoin batek erakutsiko digu hartu beharreko norabide zuzena (Larre Eder-Senda de los Frailes testua). Garai batean, bide honetara Agurain eta bere ergoienak (Alan-

gua, Arizala, Egileor eta Opakua) Iturrieta mendilerroarekin lotzen zituen. Duela ehun urte, Aguraingo klastarren komentuan 80 fraide baino gehiago zeuden eta maiz erabiltzen zuten bide hau. Dirudienez, berraien eguneko lanetako bat paseatzera irtetes omen zen, hortik Fraideen xenda izena. Hasiara pagadian eta gero pinudian murgiltzean, gorritz eta tanto zuriez margotutako egurrezko makilek erakutsiko digute aukeratu beharreko bide zuzena. Hemen hasten baita "Baso sorgindua"-ren ibilbide berezi eta polita. Pinu biren en-

borretan jarrita dauden "basoko begiek" emango digute ongiatorris eta, maldan gora jarraituz, eskuinera utziko dugu Lezaoko kobazuloa zuzentzen den xenda. Pagadian marrazten den xendari barrera, basoko izakien presentzia konstante bat bihurtuko da. Aguraingo Aitor Gorospe mendizalesk, laupabost urtetan egindako lanaren emaitza da Fraideen bidean, basoaren leku eta txoko desberdinetan kokatuta ikus daitezkeen euskal mitologiako eta naturaren zenbait elementuren tailuak eta irudiak. Ibilbide magikoak

Kuleto faltsuen (*Amanita Muscaria*), inudien presentziak Peña Hueca izeneko lekura eramango gaitu eta honen pasabidea zaintzen duen sorgina ikusiko dugu. Haitzaren paretan fraideek zizelkatutako gurutzeak ikus daitezke. Haitz honen beste aldetik hedatzen den xendatik Ttartalo izaki mitologikoaren ondora eramango gaitu. Hemendik Alanguako mendatera heldu aurretik, Aitorrek sortutako hamailka inudi desberdin ikusi ahal izango ditugu: Basajuna, Olientzero, urubiak, azeria, herensugea, belatzak, tximeletak, basoko eta haitz etxeetako izakiak, behi, orkatz eta basurdeen kaskezurrak... Umeekin gozatzeko ibilbide zoragarria!

Arbaso iturriaren ondora iristean, malda leundu egiten da eta, denbora gutxi behar izango dugu pagadia atzean utzi eta mendilerroaren hegira iristeko. Langa igaro eta eskuin aldera joko dugu Larrederreko tontorrera igaz. Mendi hau izen desberdinez ezagutu ohi da, Achuri, Larredetz eta Larre eder izenez hain zuzen ere. Bertan dauden bi buzoietan agertzen dira izen horietako bi. Larredetz eta Achuri terminoak, askotan, sinonimotzat hartu ohi dira Achuri izeneko erpin geodesikoa da-

Basoko izakiak

Larredetzko tontorra

goen gailurra izendatzeko. Hala ere, badi-rudi, Aburi elialderantz dagoen hurrengo kota dela. Inguruak duen itxurarengatik, logikoena Larreder izena izatea litzateke, hegoalderantz dauden larre ederrak ikustea besterik ez baitago. Tontorretik antonimoak diren bi paisaia ikusi ahal izango ditugu; hegoalderantz lur eremua lauak zabaltzen dira, eta iparralderantz, berriz, Alangua herriaren berrikalean amiltzen diren magal malkartsuak. Talaia bikain honetatik, Gorbeia, Aizkorri, Elges, Anboto eta Altzaniako mendilerroen ikuspegi oso eta paregabekoa izango dugu.

Tontorra atzean utzi, erpin geodesikoaren ondoren dagoen alanbrezko hesia gurutzatu eta mendebalderantz joko dugu harrizko mugarrisk jarraituz. Gandomean zehar burutuko dugun ibilbide honetan, bigarren mailako tontorrek diren eta inolako seinalerik ez duten Peña Redonda eta Peña del Cura izeneko tontorretik igaroko gara, bertatik dugun ikuspegi panoramiko bikainaz gozatzuz. Alanbrezko beste hesi bat gurutzatu, ehiza-postu baten ondotik pasa eta San Juan mendatera jaitsiko gara. Erdi Aroan, mendate hau mandazain-bideen igarobide garrantzitsua izan zen, eta bertan gurutzeta zizelkatuta duen tamaina handiko hilarrria dago. Gertu tumulu bat eta, amildegiaren ertzeratzean, burdinazko gurutzeta bat ikusiko dugu,

mendateari izena ematen dion desagertutako ermitaren kokapena gogora ekarritz.

Mendatetik iparralderantz jaisten hasiko gara pagadian zehar marrazten den xenda nabarmen eta eroso batetik. Jaitsiera azkar baten ondoren, pista zabalera helduko gara eta gertu dagoen Egileor herrira erraz ailegatuko gara.

Basajuna

